

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 380/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. augusta 2015 predbežne prerokoval sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Gombosovou, Moldavská cesta 21/A, Košice, vedenú pod sp. zn. Rvp 159/2015 a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Gombosovou, Moldavská cesta 21/A, Košice, a advokátom JUDr. Ondrejom Mularčíkom, vykonávajúceho svoju činnosť prostredníctvom spoločnosti Advokátska kancelária MULARČÍK A PARTNERI, s. r. o., Námestie M. Benku 15, Bratislava, vedenú pod sp. zn. Rvp 160/2015, ktorými namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2 T 14/2013 a jeho rozsudkom z 26. mája 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 9/2014 a jeho rozsudkom z 26. novembra 2014, a takto

rozhodol:

1. Sťažnosť [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 159/2015 a sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 160/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 380/2015.

2. Sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 26. januára 2015 doručené sťažnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Gombosovou, a [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Gombosovou a advokátom JUDr. Ondrejom Mularčíkom, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy postupom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2 T 14/2013 a jeho rozsudkom z 26. mája 2014 (ďalej aj „rozsudok špecializovaného súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 9/2014 a jeho rozsudkom z 26. novembra 2014 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“).

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade bol rozsudkom špecializovaného súdu uznaný vinným zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, obzvlášť závažného zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. b) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona vo viacčinnom súbehu s pokračovacím zločinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 a 3 písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona, zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1

a 2 písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona, zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 a 2 písm. a), b) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona a obzvlášť závažného zločinu hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1 a 3 písm. d) a ods. 5 písm. c) Trestného zákona s použitím § 138 písm. f) Trestného zákona, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 rokov a trest prepadnutia majetku. Najvyšší súd v otázke viny za uvedené skutky rozsudok špecializovaného trestného súdu potvrdil a výšku uloženého trestu odňatia slobody upravil na 22 rokov.

Sťažovateľ v 2. rade bol rozsudkom špecializovaného súdu uznaný vinným zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, obzvlášť závažného zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. c), ods. 3 písm. b) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona vo viacčinnom súbehu s pokračovacím zločinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 a 3, písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 18 rokov a trest prepadnutia majetku. Najvyšší súd v otázke viny za uvedené skutky rozsudok špecializovaného trestného súdu potvrdil a výšku uloženého trestu odňatia slobody upravil na 16 rokov.

V dôvodoch podaných sťažností sťažovateľa argumentujú, že z trestných činov „*založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 TŽ a poškodzovania cudzej veci podľa § 245 Trestného zákona*“ boli obvinení spolu s [REDAKOVANÉ], ktorého trestné stíhanie bolo pred skončením vyšetrovania vylúčené na samostatné konanie. [REDAKOVANÉ] však bol rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. BB-4 T/48/2013 z 3. decembra 2013 spod obžaloby prokurátora špeciálnej prokuratúry oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že skutky, pre ktoré bol stíhaný, sa skutočne stali. Podľa sťažovateľov išlo o tie isté skutky, pre ktoré boli sťažovateľa uznaní za vinných v bodoch 1, 10 a 12 obžaloby, resp. v bodoch I-1 a II-6 písm. a) a b) rozsudku špecializovaného súdu. Sťažovateľa tvrdia, že tejto skutočnosti si museli byť vedomé aj konajúce súdy v proti nim

vedenom trestnom konaní, pretože „vo veci zločineckej skupiny“ ich odsúdil „s úplne skutkovo inak opísaného a vymedzeného skutku, takpovediac súdom novovytvoreného“, o ktorom sa sťažovatelia mali dozvedieť až z odsudzujúceho rozsudku. V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na odôvodnenie rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. BB-4 T/48/2013 z 3. decembra 2013, z ktorého má byť zrejmé, že „súd mal za to, že v prípade týchto skutkov bola vina obžalovaného založená fakticky len na priamom usvedčujúcom dôkaze – výpovedi chráneného svedka [REDACTED], pričom táto nebola potvrdená žiadnymi inými čo i len nepriamymi dôkazmi a na to, aby mohol súd rozhodnúť o vine obžalovaného musia byť zabezpečené aj ďalšie nepriame dôkazy, tak ucelené a navzájom previazané, aby nedávali najmenšiu pochybnosť o vierohodnosti usvedčujúceho dôkazu...

Taktiež poukázal aj na to, že v prípade spolupracujúcich svedkov ide o svedkov, ktorí sa mali podieľať na páchaní trestnej činnosti, a tieto výpovede sú špecifické, nakoľko títo svedčili buď z dôvodu obmedzenia trestného stíhania voči nim alebo v očakávaní zmiernenia trestu, čo v konečnom dôsledku môže viesť k prípadným manipuláciám, najmä v snahe získať výhodu, ktoré Trestný poriadok takýmto svedkom priznáva, alebo môžu súvisieť aj s osobnou pomstou. Preto takéto výpovede musia byť podporené aj ďalšími dôkazmi, ktoré potvrdzujú ich tvrdenia.“.

Uvedený rozsudok špecializovaného súdu vydaný v konaní proti [REDACTED] [REDACTED] sp. zn. BB-4 T/48/2013 z 3. decembra 2013 potvrdil v odvolacom konaní aj najvyšší súd, a to pred vyhlásením touto sťažnosťou napadnutého rozsudku najvyššieho súdu. Sťažovatelia preto považujú napadnuté rozsudky za porušujúce princíp právnej istoty a vystavujúce sťažovateľov „svojevôli súdnych orgánov. Pritom princíp právnej istoty predstavuje jeden zo základných princípov právneho štátu a hoci platí, že konkrétne rozhodnutie zaväzuje len účastníkov konania, nepochybne platí, že súčasťou princípu právnej istoty je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. V opačnom prípade by totiž došlo k porušeniu princípu právnej istoty a zákonom ustanovenej povinnosti pri zabezpečovaní jednoty

rozhodovania. V tomto prípade jeden súd rozhodol o tých istých skutkoch na základe tých istých dôkazov tak, že skutok sa nestal, a iný súd tak, že sťažovateľa uznal vinným.“. Pri tejto argumentácii cituje z nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 243/05 z 9. novembra 2006 a poukazuje na obsah nálezu sp. zn. III. ÚS 192/06 z 3. novembra 2006.

Sťažovatelia ďalej namietajú nedodržanie princípu totožnosti skutku uvedeného v obžalobe a skutku uvedeného v rozsudku špecializovaného súdu. Poukazujúc na judikatúru najvyššieho súdu (napr. 3 To 32/2012) pripomínajú, že podstata skutku je určovaná účasťou obvineného na určitej udalosti popísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel škodlivý následok, a že totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná totožnosť konania alebo následku aspoň čiastočne. Teda aj keď „pri totožnosti skutku nemusí byť plne zachovaná totožnosť následku aj konania, v prípade ak ide o zmenu skutočností – teda najmä skutkových okolností, z ktorých súd pri rozhodovaní vo veci samej vychádza, je potrebné túto zmenu pokryť taktiež adekvátne a riadne vykonaným dokazovaním tak, aby mali aj obvinení právo plne realizovať svoju obhajobu či už sami alebo prostredníctvom svojich obhajcov – teda najmä možnosť riadne sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré v doterajšom konaní nevyšli najavo, podávať návrhy na vykonanie dokazovania vo vzťahu k týmto novým skutočnostiam ako aj možnosť hodnotiť vykonané dôkazy. Len takto uskutočnené konanie pred súdom možno potom považovať za spravodlivý proces plne rešpektujúci právo obvineného na komplexnú obhajobu.“. V tejto súvislosti sťažovatelia prezentujú názor, že «nemožno v prípade zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona hovoriť o zachovaní totožnosti skutku, nakoľko skutok zločineckej skupiny je v rozsudku formulovaný absolútne odlišne od obžaloby. Hierarchická štruktúra s vymedzením kto mal byť komu nadradený a podradený ako aj „predmet činnosti“ skupiny je v rozsudku vymedzený absolútne odlišne.». Sťažovatelia z uvedeného dôvodu namietajú, že svoju obhajobu smerovali výlučne proti skutočnostiam, ktoré sa im kládli za vinu v obžalobe, a až z textu odsudzujúceho rozsudku sa dozvedeli o skutočnostiach, ktoré sa im v skutočnosti kladú za vinu, proti ktorým sa však počas hlavného pojednávania a ani v záverečných rečiach nemohli účinne brániť, preto došlo k obmedzeniu ich možností účinne sa obhajovať.

Najvyšší súd navyše „potvrdil odsudzujúce rozsudky bez pripustenia akéhokoľvek doplnenia dokazovania, hoci ich obžalovaní v odvolaniach – aj v priebehu prvostupňového konania navrhovali, čo v tomto prípade, keďže došlo k zmene obsahu skutku, znemožnilo sťažovateľovi brániť sa voči skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a o ktorých sa dozvedel až z rozsudku tým, že odvolací súd nepripustil žiadne ďalšie dokazovanie, znemožnil sťažovateľovi právo na obhajobu voči skutočnostiam, o ktorých sa dozvedel až z rozsudku súdu prvého stupňa a porušil aj obžalovaciu zásadu“.

Poukazujúc na porušenie základného práva na obhajobu, ktoré malo sťažovateľom spôsobiť závažný stav právnej neistoty, a značné osobné aj rodinné problémy (najmä zásah do práva na súkromie) sťažovatelia žiadajú aj priznanie finančného zadosťučinenie každému v sume 5 000 €.

Na základe uvedeného sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd svojím rozhodnutím vyslovil porušenie ich základných práv „podľa čl. 46. ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky“ postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2 T/14/2013 a jeho rozsudkom z 26. mája 2014 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 9/2014 z 26. novembra 2014, rozsudok špecializovaného súdu a rozsudok najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa osoby sťažovateľov zrušil, vec vrátil špecializovanému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie každému v sume 5 000 € a uhradil trovy právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy ustanoví podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

2.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

Ústavný súd zistil, že sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 159/2015 a sp. zn. Rvp 160/2015 sa týkajú tej istej trestnej veci, a to trestného súdneho konania vedeného proti sťažovateľom špecializovaným súdom pod sp. zn. PK-2 T 14/2013 a najvyšším súdom pod sp. zn. 2 To 9/2014, pričom obidve sťažnosti napádajú tie isté rozhodnutia – rozsudok špecializovaného súdu a rozsudok najvyššieho súdu, ktorými malo dôjsť k porušeniu totožných základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy. S prihliadnutím na uvedené, ako aj na vzájomne zhodný a doplňujúci obsah týchto sťažností rozhodol ústavný súd o ich spojení na spoločné konanie, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2.2 K dôvodom odmietnutia sťažností proti rozsudku špecializovaného súdu

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby

alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, sa mohol sťažovateľ domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Z obsahu sťažností a pripojených listín je zrejmé, že rozsudok špecializovaného súdu sp. zn. PK-2 T 14/2013 z 26. mája 2014 vrátane postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom na základe podaných odvolaní. Odvolacie konanie bolo skončené rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 9/2014 z 26. novembra 2014. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv rozsudkom špecializovaného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaného porušenia označených práv rozsudkom špecializovaného súdu. Preto na prerokovanie týchto častí sťažnosti nemá ústavný súd danú právomoc, na základe čoho bolo potrebné v týchto častiach sťažnosti odmietnuť.

2.2 K dôvodom odmietnutia sťažností proti rozsudku najvyššieho súdu

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy má obvinený právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého

porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

K namietanému porušeniu práva obvineného na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy je potrebné uviesť, že podľa judikatúry ústavného súdu sa týmto článkom ústavy zaručuje všetkým oprávneným osobám, že budú mať čas na prípravu obhajoby, že budú mať možnosť pripraviť si obhajobu a že svoju obhajobu budú môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Účelom práva na obhajobu je poskytnutie príležitosti brániť sa proti obvineniu zo spáchania trestného činu a tiež sa brániť proti tvrdeniam o skutočnostiach, ktoré ovplyvňujú rozhodnutia v trestnom konaní v neprospech účastníka trestného konania. Obsahu a účelu priznaného zákonného a ústavného práva musí korešpondovať možnosť jeho reálneho naplnenia a uplatnenia tými subjektmi, ktorým bolo priznané (I. ÚS 17/99).

Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby boli v konaní objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo, t. j. najmä aby nevinná osoba nebola odsúdená a páchatel bol odsúdený len za to, čo spáchal. Z čl. 6 ods. 3 dohovoru zase vyplýva, že pod právo na obhajobu je potrebné zahrnúť právo každého, kto je obvinený z trestného činu, byť podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu, mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby, obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú, ďalej vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe a mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

Vzhľadom na uvedené pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu sťažovateľmi namietaného porušenia označených základných práv rozsudkom najvyššieho súdu, ku ktorému malo dôjsť v prvom rade arbitrárnymi závermi konajúcich súdov o spáchaní zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona tým, že sťažovatelia boli členmi zločineckej skupiny a boli pre ňu činní a sťažovateľ v 2. rade takúto skupinu aj zosnoval, ako vyplýva z bodu 1 obžaloby, zodpovedajúceho bodu I. rozsudku špecializovaného súdu a rovnako aj závermi o spáchaní obzvlášť závažného zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a), a to u sťažovateľa v 1. rade, a písm. c) u sťažovateľa v 2. rade, ods. 3 písm. b) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona vo viacčinnom súbahu s pokračovacím zločinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 a 3, písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona tým, že sťažovateľ v 1. rade bez povolenia prechovával inému hromadne účinnú zbraň a trestný čin spáchal z osobitného motívu v úmysle uľahčiť iný trestný čin, resp. tým, že sťažovateľ v 2. rade bez povolenia sprostredkoval hromadne účinnú zbraň a spáchal čin uvedený z osobitného motívu v úmysle uľahčiť iný trestný čin, a napokon aj tým, že obaja sťažovatelia poškodili svojím konaním cudziu vec a svojím činom spôsobili značnú škodu, ako vyplýva z bodov 10 a 12 obžaloby zodpovedajúcim bodu II skutkov 6 a) a b) rozsudku špecializovaného súdu. Arbitrárnosť

týchto záverov najvyššieho súdu potvrdzujúcich právne závery špecializovaného súdu má vyplývať najmä zo skutočnosti, že v inom trestnom konaní bola za tie isté skutky súdená a následne spod obžaloby oslobodená iná osoba z dôvodu, že ich spáchanie mu v trestnom konaní nebolo preukázané.

Z obsahu rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovatelia uvedenú námietku uplatnili aj v odvolacom konaní, pričom najvyšší súd k nej uviedol:

„Odvolacie námietky, (opäť prakticky všetkých obžalovaných, ktorých sa týka výrok v bode I., ale aj v bode II. napadnutého rozsudku) smerujú k okolnosti, že predchádzajúcim rozsudkom ŠTS, sp. zn. BB-4T/48/2013, z 3. decembra 2013 bol obžalovaný [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] podľa § 285 písm. a/ Tr. por. oslobodený spod obžaloby zo skutku, obžalobou právne kvalifikovaného ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., ktorý vo vzťahu k jeho osobe zodpovedá skutku v bode I obžaloby v aktuálne prejednávanej veci, ako aj z ďalších činov (okrem iného zo skutku, ktorý zodpovedá vo vzťahu k jeho osobe v prejednávanej veci skutku v bode 10 obžaloby, resp. v bode II. – 6 napadnutého rozsudku), pričom odvolanie prokurátora proti vyššie uvedenému rozsudku (iného senátu než rozhodujúceho v aktuálne prejednávanej veci) ŠTS bolo (iným než aktuálne rozhodujúcim) senátom najvyššieho súdu ako nedôvodné zamietnuté uznesením, sp. zn. 3 To 1/2014, z 18. júna 2014. Nie je teda (podľa odvolateľov) možné, aby bolo jednak rozhodnuté, že sa predmetné skutky nestali (nebolo dokázané, že sa stali – v prvom prípade) a jednak rozhodnuté, že sa stali a že ich spáchali konkrétne osoby (v prejednávanej veci)

K tomu je jednak potrebné uviesť, že z hľadiska trestného stíhania sa skutok vždy viaže na osobu obvineného (v konkrétnom konaní), čoho sa týka i prekážka právoplatne rozhodnutej veci podľa § 9 ods. 1 písm. e/ Tr. por. (ktorá tu nie je daná). V nastalej situácii ide o samostatne, proti rôznym osobám podané obžaloby, o ktorých (navyše) rozhodovali rôzne senáty ŠTS i jeho nadriadeného (najvyššieho súdu).

V každej veci je dôkazná situácia posudzovaná samostatne (a môže byť odlišná), každý sudca, resp. senát teda hodnotí dôkazy vo svojej veci nezávisle a autonómne.

V súvislosti s tým, čo bolo uvedené, môže nastať situácia, že niektorý z obžalobou predpokladaných spoločných páchatelov toho istého skutku (trestného činu) môže byť odsúdený a iný taký obžalovaný môže byť spod obžaloby oslobodený (bez ohľadu na to, či boli tieto osoby postavené pred súd na základe jednej obžaloby, teda v jednom súdnom konaní, alebo na základe dvoch alebo viacerých obžalôb, teda v dvoch alebo viacerých súdnych konaniach). Ku takej situácii pritom došlo aj samostatne v prejednávanej veci, a to práve vo vzťahu ku skutku v bode 1 obžaloby (v definitívnom vyjadrení 10 odsúdených napadnutým a týmto rozsudkom, plus obžalovaný [REDAKOVANÉ] na základe dohody o vine a treste, a oproti tomu sedem oslobodených – piati súdom prvého stupňa a dvaja odvolacím súdom).

Možno dodať, že v predchádzajúcej veci išlo o dôvod oslobodenia podľa § 285 písm. a/ Tr. por. (nedokázanie stania sa skutku), išlo však o obžalobu podanú proti jedinému obžalovanému. V prejednávanej veci boli siedmi obžalovaní oslobodení spod obžaloby podľa § 285 písm. c/ Tr. por. (nebolo dokázané, že spáchali skutok v bode 1 obžaloby), keďže dôkazná situácia vyvolávala taký záver oproti dokázaniu spáchania tohto činu inými (desiatimi) obžalovanými osobami (v tejto veci podanou obžalobou).

Ide o okolnosti, ktoré sú aj navonok zrejmé, odvolací súd ich však považoval, za potrebné zdôrazniť vo vzťahu ku dvom rozhodnutiam (iných senátov) najvyššieho súdu týkajúcim sa tých istých skutkov (aj keď rôznych obžalovaných).“

Najvyšší súd sa zároveň vyjadril aj k ďalším relevantným odvolacím námietkam týkajúcim sa sťažovateľmi popieraného spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, obzvlášť k otázke totožnosti skutkov opísaných v obžalobe a v meritórnom rozsudku špecializovaného súdu. Túto námietku najvyšší súd nepovažoval za dôvodnú, keď poukazujúc na závery súdnej praxe uviedol, že totožnosťou skutku „sa rozumie jedinečnosť, resp. nepochybná identifikácia skutku ako udalosti vo vonkajšom svete. Totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná totožnosť konania páchatela alebo totožnosť jeho následku, a to aspoň v relevantnej (podstatnej časti).

Ak sa teda vykonaným dokazovaním zistia odlišné okolnosti žalovaného činu, avšak vyššie uvedené kritéria sú zachované, súd je povinný skutok (skutkovú vetu) upraviť v odsudzujúcom rozsudku a rozhodnúť o ňom ako o trestnom čine...

Čiastkovo odlišné okolnosti miesta, času, spôsobu spáchania alebo následku činu, teda neznamenajú porušenie totožnosti skutku, je potrebné, aby skutok, pre ktorý bol páchatel' uznaný za vinného, zodpovedal skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie a podaná obžaloba, a to podľa vyššie uvedených kritérií.

Tieto kritériá sú v prípade skutku v bode I. výroku napadnutého rozsudku (i v prípade ostatných skutkov finálneho odsúdenia, teda v súhrnnej jednote obsahu výrokov rozsudku ŠTS a najvyššieho súdu), splnené.“.

Najvyšší súd sa ďalej vyjadril aj k spochybňovaniu skutkových zistení, ku ktorým mal dospieť podľa názoru sťažovateľov výsluchmi nevierohodných svedkov, ktorí sa mali sami podieľať «na prejednávanej alebo s ňou súvisiacej trestnej činnosti, avšak vo vzťahu k ich osobám boli použité osobitné trestnoprocesné inštitúty (napr. dočasné odloženie vznesenia obvinenia, prerušenie trestného stíhania, dohoda o vine a treste), tzv. odklony, ktoré umožňujú nepostihnúť alebo... miernejšie postihnúť dotknutého páchatela... Podstatou takého legislatívneho riešenia je priorita záujmu spoločnosti na umožnení odhalenia a dokázania určitého druhu trestnej činnosti a jej najnebezpečnejších páchatel'ov.

Rozsiahle námietky označujú také výpovede (najmä výpoveď svedka [REDACTED], [REDACTED]), za nepoužiteľné, nakoľko sú produktom „obchodu“ medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a páchatel'mi trestnej činnosti, ktorého predmetom je usvedčenie iných páchatel'ov.

Je predovšetkým potrebné uviesť, že svedka je v popísanej procesnej situácii možné vypočuť, ide o postup upravený zákonom. Tento postup umožňuje v súvislosti s výpoveďou o trestnej činnosti iných osôb (resp. zároveň aj vlastnej trestnej činnosti) naozaj získať vyššie uvedenú výhodu. Ide však o legálny benefit, ktorý teda výpoveď svedka procesne nediskriminuje. Taká výpoveď je zákonným dôkazom, čo neznamená, že výpoveď je pravdivá, neznamená to však ani opak.

Výpovede dotknutých svedkov (slangovo niekedy označovaných ako „kajúcnici“) podliehajú voľnému hodnoteniu dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., rovnako, ako každý iný dôkaz.

Zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že nie je zákonom predpísané, akým spôsobom (akým dôkazom, resp. dôkazmi) musí byť určitá okolnosť dokázaná (pokiaľ ide o druh alebo počet potrebných dôkazov). Rozhodujúca je konkrétna dôkazná situácia.

Žiadnym dôkazom teda nie je súd pri posudzovaní určitej skutkovej okolnosti viazaný, zároveň však žiaden zo zákonom súladných dôkazov nie je v tomto smere ako podklad pre rozhodnutie vylúčený. Na základe ktoréhokoľvek legálneho dôkazu môže byť uznaná vina v trestnom konaní (neplatí však, že na základe určitého dôkazu alebo dôkazov vina uznaná byť musí)...

Na druhej strane, svedok v čase svojej výpovede (najmä keď je vypočutý už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jeho rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu a naopak rizikové pre prípad, že sa svedkom uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jeho osobnú pozíciu mohla skomplikovať.

Oba tieto faktory sa vo sfére hodnotenia dôkazov stretávajú a je potrebné sa s nimi, vyrovnáť v konkrétnom prípade, vzhľadom na jeho okolnosti...

Pri hodnotení dôkazov, najmä svedeckých výpovedí je dôležitá ich podstata, zameraná na základ predmetného skutku ako trestného činu, v tomto prípade existenciu zločineckej skupiny s jej určitým zameraním a jej základnú riadiacu štruktúru – nie všetky čiastkové, parciálne okolnosti jednotlivých vykonávaných postupov.

Takto vymedzená podstata skutku zodpovedá aj iným, a to aj objektívne zisteným reáliám, do ktorých sú údaje o existencii a činnosti skupiny ██████████ zasadené... To potom spolupôsobí pri posudzovaní aj ďalších dokazovaných okolností, ako to pri hodnotení dôkazov učinil ŠTS, avšak s korekciami oproti obžalobe v prípade odôvodnených pochybností (na čo naviazal vo svojom rozhodnutí aj najvyšší súd). V prípade skutku v bode I. ide o oslobodenie obžalovaných spod obžaloby v zmysle výroku oboch rozsudkov.

Naopak, nie je možné použiť na spochybnenie existencie zločineckej skupiny obhajobou prezentované námietky, skutkovo smerujúce k popretiu jej založenia a činnosti

alebo k verzii, že v prípade údajov niektorých svedkov (typicky svedka [REDACTED]) ide o výlučne nimi páchanú trestnú činnosť, postihu za ktorú sa chcú vyhnúť podporou policajne vytvorenej fikcie o zločineckej skupine.

Skupina [REDACTED] sa (pri reálnom hodnotení vykonaných dôkazov) vyznačovala demonštratívnu prezentáciou svojej existencie, čo malo zabezpečiť aj predchádzanie odporu a zabezpečenie hladkej spolupráce osôb, ktoré boli predmetom jej pôsobenia (a teda minimalizáciu nutnosti príslušných foriem nátlaku).

Nemôžu svedecké výpovede (k čomu tiež smerujú odvolacie námietky) dosiahnuť úplnú jednotu a zhodu v každej „realizačnej“ okolnosti jednotlivých vykonávaných činností a použitých postupov (čo by naopak pôsobilo vzhľadom ku širokému okruhu dokazovaných skutočností a časovému odstupu umelo a pochybne). Dôležitá je, ako už bolo uvedené, podstata skutku z hľadiska konania páchatela, v ktorom zákon vidí (zákonnými znakmi definuje) trestný čin (v prejednávanej veci trestné činy uvedené v bode I. a II. napadnutého rozsudku a trestné činy uvedené v tomto rozsudku). Tieto okolnosti musia byť (a v rozsahu finálneho odsúdenia po rozhodnutí v odvolacom konaní sú) spoľahlivo dokázané.».

Nadväzne na to sa najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku vyjadril aj k relevantným odvolacím námietkam vo vzťahu k jednotlivým skutkom, z ktorých boli sťažovatelia obžalovaní, a to jednotlivo ku všetkým skutkom, ktoré boli predmetom obžaloby, pokračujúc pritom na ich utriedenie vykonané špecializovaným súdom. K skutkom uvedeným v bodoch 10 až 12 obžaloby, z ktorých špecializovaný súd uznal sťažovateľov za vinných výrokom v bode II – 6 a), b) a c) rozsudku špecializovaného súdu s výnimkou časti skutku uvedeného v bode 12 obžaloby, najvyšší súd k okolnosti, že v inom konaní bol [REDACTED] oslobodený spod obžaloby, uviedol, že v každom konaní je hodnotenie dôkazov autonómne, pričom v prerokúvanej veci vychádzal špecializovaný súd z celého spektra dôkazov a nimi zistených okolností u všetkých dotknutých osôb (ako spoluobžalovaných v tejto veci) a v kontexte vecne súvisiacich skutkov naviazaných na existenciu zločineckej skupiny. Námietku sťažovateľa v 2. rade, že [REDACTED] mohol tento skutok spáchať s inými než sťažovateľmi a s možným motívom konfliktu s osobou [REDACTED] [REDACTED] súvisiaceho s predajom drog v [REDACTED] najvyšší súd vyhodnotil v podstate ako

účelovú a hypotetickú, pretože « [REDACTED] bol nepochybne súčasťou štruktúry [REDACTED], v rámci ktorej trestnú činnosť naozaj páchal, avšak práve v súčinnosti s členmi skupiny, na účel presadzovania záujmov skupiny a pri rešpektovaní postavenia jej vodcu [REDACTED] [REDACTED] konflikt s inými osobami... o sféry vplyvu na drogovom trhu teda mohol byť a bol vždy zároveň konfliktom [REDACTED] reprezentovanej skupiny [REDACTED]. Bezprostredným impulzom na vydanie pokynu na predmetný útok zo strany obžalovaného [REDACTED] však boli iné okolnosti, popísané vo výroku napadnutého rozsudku.

V odvolaní tvrdený deficit konfliktu medzi [REDACTED] a [REDACTED] je možný z hľadiska priamej fyzickej konfrontácie. Vo výroku i odôvodnení je však vysvetlený faktický rozpor záujmov medzi týmito osobami a nimi vedenými štruktúrami, vyplývajúci z boja o sféry vplyvu (ktorý sa otvoril po stretnutí na [REDACTED]).

Je pravdou, že [REDACTED] mal možnosť odmietnuť v prejednávanej veci vypovedať ako svedok, ako uvádza odvolateľ. Je však zrejmy vonkajší (pre [REDACTED] [REDACTED] pozitívny) efekt popretia vlastnej trestnej činnosti (a tým aj trestnej činnosti obžalovaných v tejto veci) pri [REDACTED] svedeckej výpovedi – rovnako je zrejmy opačný efekt v prípade, ak by [REDACTED] odmietol vypovedať ako svedok pre možnosť privodiť si trestné stíhanie.

Ak odvolateľ poukazuje na niektoré oslobodzujúce rozhodnutia súdov v iných veciach a aj na vlastné oslobodenie z časti skutku v bode 12 obžaloby, uplatnenie princípu „in dubio pro reo“ v súvislostiach takého rozhodovania nič vo vzťahu k odvolateľom namietanému svedkovi [REDACTED] nemení na vyhodnotení podstaty obsahu jeho výpovede súdom ako zodpovedajúcej reálne nastalým skutočnostiam...

Okolnosť, či poškodený [REDACTED] vo svojej výpovedi označil rovnaké vozidlo, ktorým prišiel na stretnutie na [REDACTED], ako vozidlo, ktoré mu bolo pri útoku poškodené, je typickým príkladom vyhľadávania okrajového rozporu vo výpovedi svedka, ktorý je z hľadiska podstaty dokazovaných okolností irelevantný (ako je uvedené v úvode tohto odôvodnenia). Pri výpovedi s časovým odstupom je evidentné, že svedok sústredí pamäťové schopnosti na esenciálne prvky toho, čo má v obžalobných súvislostiach objasniť.

V osobnom odvolacom podaní obžalovaný namietal údajný nátlak zo strany policajnej operatívy a vyšetrovateľov Národnej kriminálnej agentúry, spojený s hrozbou vysokého trestu v prípade nevypovedania proti [REDAKOVANÉ].

Samotné také tvrdenie nemôže postup štátneho orgánu spochybniť, jeho nelegálna činnosť by musela byť dokázaná rovnako ako spáchanie trestného činu (i trestného činu spáchaného pri výkone právomoci verejného činiteľa). Inak platí prezumpcia správnosti takého postupu (rovnako, ako prezumpcia neviny v trestnom konaní)...

Odvolateľ namieta, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] herňu [REDAKOVANÉ] v predmetnom čase neprevádzkoval, nakoľko bola prevádzka už zatvorená. Skutkové zistenie súdu sa však nevzťahuje k prevádzkovaniu herne, ale k tomu, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] (teda nie dotknutý odvolateľ) v priestore herne výbušninu uschovával (z hľadiska trestnosti činu ani nie je dôležité miesto držby výbušniny, ale jej držba samotná, ďalšie odovzdanie výbušniny obžalovanému [REDAKOVANÉ] a jeho nadväzujúca činnosť).».

Ústavný súd po oboznámení sa s celým napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obzvlášť s jeho citovanými časťami konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku na námietky sťažovateľov spochybňujúce dôkazy a ich hodnotenie, o ktoré sa opiera záver o zosnovaní alebo ich členstve v zločineckej skupine, prípadne o spáchaní trestných činov uvedených v bode II – 6 a), b) a c) rozsudku špecializovaného súdu odpovedal primerane a ústavne udržateľným spôsobom. Keďže z podstatnej časti považoval najvyšší súd rozsudok špecializovaného súdu za správny a jeho odôvodnenie za dostatočné, v nedotknutej časti na rozsudok špecializovaného súdu len odkázal (s. 64 rozsudku najvyššieho súdu), a tak závery obsiahnuté v rozsudku špecializovaného súdu o vine sťažovateľov je potrebné považovať za súčasť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu, pokiaľ ide o body I a II – 6 a) a b) nadväzujúce na rozsudok špecializovaného súdu, sa obsírne zaoberá dôkazmi zistenej skutkovej situácie týkajúcej sa spáchania uvedených trestných činov, dostatočne objasňuje hodnotiace úvahy sudov založené na vykonaných dôkazov, ich vierohodnosť a formuluje aj príslušné právne závery. Právne posúdenie skutkov,

z ktorých spáchania boli sťažovatelia odsúdení, či aplikáciu relevantných hmotnoprávných noriem sťažovatelia v zásade nespochybnili.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že mu neprislúcha, aby v rámci konania o ústavnej sťažnosti posudzoval, prípadne skúmal, či dôkazná situácia v napadnutom konaní bola totožná s dôkaznou situáciou dosiahnutou v inom trestnom konaní vedenom proti inej osobe, ktoré skončilo záverom o nepreukázaní spáchania skutku, z ktorého však mali byť napadnutým rozsudkom sťažovatelia ako spolupáchatelia odsúdení. Ústavný súd nadväzne na to poznamenáva, že na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvinených a vyhodnotení ďalších dôkazov sú funkčne uspokojené len všeobecné súdy. Rovnako tak pripomína, že úlohou ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale iba preskúmať ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku.

Ústavný súd sa nestotožňuje ani s argumentáciou sťažovateľov o dopade nimi uvádzanej judikatúry ústavného súdu spočívajúcej v rešpektovaní princípu predvídateľnosti práva na ich prípad v súvislosti s oslobodením [REDAKOVANÉ] spod obžaloby za tieto skutky iným rozsudkom špecializovaného súdu v inom trestnom konaní. Oslobodenie inej osoby spod obžaloby, ktorá sa na súdnej trestnej činnosti mala podieľať, v inom trestnom konaní totiž voči sťažovateľom v ich trestnom konaní nezakladalo žiadnu prekážku veci rozhodnutej („res iudicata“) ani iný právne záväzný názor, ktorý by na základe vyhodnotenia dôkazov vykonaných v napadnutom konaní neumožňoval uznanie sťažovateľov za vinných zo skutkov, ktorých spáchanie sa im kládlo za vinu obžalobou. Vydanie oslobodzujúceho rozsudku v konaní proti [REDAKOVANÉ] založilo neprípustnosť ďalšieho trestného stíhania len proti nemu a len čo sa týka skutkov opísaných v skutkovej vete rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. BB-4 T/48/2013 z 3. decembra 2013. Ak by sme aj považovali uvedené situácie za analogické, najvyšší súd v napadnutom rozsudku, ktorým sa prihlásil k záverom rozsudku špecializovaného súdu, objektívne a rozumne odôvodnil svoj iný, predovšetkým skutkový (a nie právny) záver vyhodnotiac svedeckú výpoveď [REDAKOVANÉ] v napadnutom konaní za nevierohodnú.

Z uvedených dôvodov preto podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd nezasiahol do obsahu sťažovateľmi namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy.

K obdobnému záveru dospel ústavný súd, aj pokiaľ ide o námietku smerujúcu k spochybneniu dodržania zásady totožnosti skutku, ktorej podstata spočíva v dodržaní pravidla, že obžalovaný môže byť súdený (a odsúdený) len za skutok vymedzený v podanej obžalobe. Ústavný súd považuje za ústavne konformný názor súdnej praxe a právnej teórie, podľa ktorého je totožnosť skutku zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie alebo následok, prípadne oboje budú zhodné aspoň čiastočne, a to za predpokladu, že bude daná zhoda v podstatných okolnostiach, berúc do úvahy aj to, že súd musí prihliadať na tie zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania (I. ÚS 110/2012).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že právny záver najvyššieho súdu o dodržaní zásady totožnosti skutku nie je arbitrárny ani zjavne nepodložený, keďže v posudzovanej trestnej veci sťažovateľov pri porovnaní pripojeného obžalobného návrhu zo 7. mája 2013 s rozsudkom najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom špecializovaného súdu aj podľa ústavného súdu nepochybne existovala zhoda minimálne v mieste spáchania skutkov, v čase ich páchania a v zásadnej časti aj v samotných následkoch daného trestného činu. Zmeny v skutkovom deji, ktoré v procese dokazovania konajúce súdy ustálili a premietli do jednotlivých skutkových viet, tak ani podľa ústavného súdu nemali za následok porušenie zásady totožnosti skutku, a tak ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu. Ústavný súd sa teda nestotožňuje s názorom prezentovaným sťažovateľmi a dodáva k nim, že v okolnostiach posudzovanej veci je potrebné dôsledne rozlišovať medzi skutkom a trestným činom, pričom pod pojmom skutok je potrebné rozumieť iba okolnosti skutkové, nie aj ich právne posúdenie. Podobne, pokiaľ ide o následok, tento (pre účely posudzovania trestnoprávnej zásady totožnosti skutku) nemožno chápať ako všeobecný znak skutkovej podstaty trestného činu alebo určitý typ

následku, ale ako následok v konkrétnom slova zmysle (pozri napr. rozhodnutie českého najvyššieho súdu č. 1/1996 Sb. rozh. tr.).

Pokiaľ ide o s tým súvisiacu námietku sťažovateľov o porušení základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ústavný súd z pripojených kópií odvolaní proti rozsudku špecializovaného súdu nezistil, že by sťažovatelia uvedenú námietku vzniesli v odvolacom konaní. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že v odvolaní sťažovatelia namietali nevierohodnosť svedeckých výpovedí osôb, ktoré sa samy mali podieľať na súdnej trestnej činnosti (tzv. kajúcnikov), ďalej oslobodenie [REDAKOVANÉ] z tých istých skutkov pri rovnakej dôkaznej situácii, ako aj nedodržanie zásady totožnosti skutku. K uvedenému preto ústavný súd uvádza, že jeho úlohou nie je preskúmať argumentáciu, ktorú mohli sťažovatelia predniesť v konaní pred všeobecným súdom, keďže nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou a nemôže nahrádzať úlohu všeobecných súdov. V zmysle ustálenej judikatúry totiž na posúdenie takýchto námietok nemá danú právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08).

V závere ústavný súd uvádza, že pred ním realizovaným prieskumom rozsudku najvyššieho súdu sa zaoberal aj možnosťami vykonania dovolacieho prieskumu, ktorý by právomoc ústavného súdu realizovať navrhnutý ústavný prieskum vylučoval. Dopytom na špecializovanom súde pritom ústavný súd zistil, že k podaniu dovolania, a tak začatia dovolacieho konania ku dňu vydania tohto uznesenia nedošlo. Ústavný súd si zároveň bol vedomý toho, že dovolací prieskum v trestných veciach nie je zameraný na preskúmanie všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa a neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže doplniť alebo meniť len odvolací súd, pričom dovolací súd nemôže posudzovať úplnosť skutkových zistení a nemôže bez ďalšieho sám prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože dôkazy v konaní o dovolaní ani nemôže sám vykonávať. Namietané nesprávne skutkové zistenia, nesúhlas s tým, ako súd hodnotil vykonané dôkazy, či porušenia procesných zásad nemôže dovolací súd preskúmať, pokiaľ nespádajú pod niektorý z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Preto pokiaľ ide o

sťažovateľmi uplatnené námietky (okrem namietaného porušenia základného práva na obhajobu), ústavnému súdu sa dovolací prieskum z hľadiska obsahu § 371 Trestného poriadku nejavil prípustný. Dovolací dôvod o porušení práva na obhajobu zásadným spôsobom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku by sťažovatelia vzhľadom na obsah § 371 ods. 4 prvú vetu Trestného poriadku zrejme v dovolacom konaní úspešne použiť nemohli, keďže táto okolnosť im musela byť známa už v pôvodnom konaní (najneskôr po vydaní rozsudku špecializovaného súdu) a v odvolacom konaní ju nenamietali. Ústavný súd preto k záveru o nedostatku právomoci na prerokovanie sťažnosti v časti namietaného porušenia označených základných práv rozsudkom najvyššieho súdu z dôvodu nevyužitia možnosti podať dovolanie nedospel a v rozsahu sťažovateľmi uplatnených námietok navrhovaný ústavný prieskum vykonal so záverom o zjavnej neopodstatnenosti sťažovateľmi namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol, tak ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia, pričom už bolo bez právneho dôvodu bližšie sa zaoberať ostatnými návrhmi sťažovateľov (t. j. žiadosťou zrušiť rozsudok najvyššieho súdu, vrátiť mu vec na ďalšie konanie a priznať im žiadanú sumu finančného zadosťučinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2015